

Modig [Blu-ray]

Modig [Blu-ray]

Pixar leverer nok en imponerende produksjon, men alt stemmer ikke denne gangen. *Modig* kjennes noe uforløst ut og går seg vill i tanketom action avslutningsvis.

Brave
Brenda Chapman, Mark Andrews
Pixar Animation Studios
2012
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Letterbox (2,39:1), 1080p
Dolby True HD 7.1
93 min.
2

4

Min mor bjørnen

Det knytter seg så høye forventninger til enhver produksjon fra Pixar, at det må være et lite mareritt å skulle imøtekomme fans og finansierer idet en ny langfilm møter kinosalens mørke. I forbindelse med

Modig var det muligens ennå tøffere forventninger enn på en god stund for animasjonskjempen; ikke bare har det gått en stund siden forrige originale produksjon - megasuksessen

Se opp (2009) som ble etterfulgt av oppfølgerne

Toy Story 3 (2010) og

Biler 2 (2011) - men

Modig skulle bidra til å snu opp ned på det mannsdominerte produksjonsmiljøet og persongalleriet som Pixar så langt har vært preget av. Som om ikke det var nok, er dette første gang en langfilm fra Pixar er regissert av noen utenfor den forholdsvis begrensede kjernen av menn som har dominert studioet siden 1990-tallet.

Modig forteller historien om Merida. Prinsesse i middelalderens Skottland som vokser opp med å utforske naturen og de muligheter som det omkringliggende landskapet gir. Samtidig opplever hun at det legges stadig strammere forventninger til henne som datter av kongen og dronningen. Meridas vilte natur staggas stadig av dronningens formaninger om hva som forventes av en prinsesse. Alt Merida vil er å ri favoritthesten og øve på bueskyting, men ettersom tenårene kommer blir dronningens motstand stadig tydeligere. Da dagen kommer for tre av de andre klanene i området å stille med sine beste menn for å kjempe om prinsessens gunst, får Merida nok. I åpen konfrontasjon med dronningen stikker hun til skogs og dumper borti huset til en gammel heks hvor hun mot bedre vitende får muligheten til å endre dronningen gjennom heksens magi. En endring som får katastrofale dimensjoner.

Som forelder er det veldig lett å identifisere seg med forholdet mellom Merida og dronningen, og de utfordringer som oppstår i skjæringsfeltet mellom foreldres forventninger og barnets ønsker og iboende egenskaper. Dette er en universell historie som gjenspilles til alle tider, i alle kulturer og i gapet mellom ulike generasjoner. Problemene som oppstår mellom Merida og dronningen er ikke unike for et mor-datter-forhold, men muligens er forventningene spesielt stramme i et slikt forhold sammenliknet med et forhold mellom far og datter. Utgangspunktet for filmen er med andre ord de aller beste og i tråd med Pixars tendens til å stadig ta opp mer kompliserte spørsmål i filmene sine. Men idet Merida møter heksen og moren transformeres, skjer et markant skifte i filmen og siste halvdel blir en hesblesende katt-og-mus-jakt hvor rollene snus på hodet og Merida må beskytte moren fra blodtørstige klansmenn.

Jeg sitter igjen med følelsen av at Pixar gjennom *Modig* skusler bort en god mulighet til å si noe viktig om barn-forelder-relasjoner i det de har full oppmerksomhet fra både barn og voksne gjennom sine filmer.

Modig er en publikumssuksess kun i kraft av "være en Pixar-film og studioet kan, og bør, gripe muligheten til å fortelle originale historier med et innhold som utfordrer publikum - slik de har gjort med

Oppdrag Nemo (2003),

WALL?E (2008) og

Se opp. Underveis i produksjonen må Pixar ha fått kalde føtter og introduserer dette fremmedelementet som er morens transformasjon og den etterfølgende, utmattende jakten. Jeg kan forstå behovet for å introdusere et tilleggselement til mor-datter-historien - et ytterligere spenningsmoment - men dette gjøres på en så plump og overtydelig måte i *Modig* at jeg som publikummer føler med undervurdert av filmskaperne og mister all interesse underveis.

Modig går fra å være en finstemt film om relasjoner til et heseblesende actioneventyr uten nyanser.

Med til historien om

Modig hører også historien om regissør Brenda Chapman. Hun var den første kvinnelige regissør for en stor kommersiell animasjonsfilm i det amerikanske studiosystemet tilbake i 1998 med

Prinsen av Egypt for DreamWorks. Da hun kom til Pixar med grunnhistorien for

Modig var det basert på hennes egne, personlige erfaringer som mor og selv om ikke filmen er et feministisk prosjekt, så det lenge ut til at Pixar skulle benytte denne muligheten til å snu ryggen til det mannsdominerte som har dominert studioet så langt. Men slik ble det ikke. Drøye 12 måneder før lansering av

Modig ble Chapman fjernet fra prosjektet og medregissørene Mark Andrews og Steve Purcell fullførte filmen. Utad var Chapman trofast til prosjektet og Pixar, men i ettertid har hun avsluttet forholdet til studioet og vært mer frittalende om prosessen rundt filmen. Pixar som den glade, inkluderende familien begynner å slå sprekker.

Som alltid med filmene til Pixar er det tekniske fullt på høyde med det vi forventer fra animasjonskjempen. Det er en nytelse å se Merida og hennes viltre, røde hår når hun utfolder seg på hestryggen og farer gjennom skogen. Gjengivelsen av hennes nydelige hår er verdt hele filmen. Filmens karakterdesign heller i retning av realisme - særlig Merida og dronningen er utformet i klassisk stil, mens de mannlige karakterene har en friere utforming. Dette understreker dronningens hang til kontroll, mens kongen sverger til en friere oppdragelse i tråd med hans frie form. Naturen som omringer karakterene har også et realistisk preg og setter en stemning som kler tidsånden og filmens visuelle storslåtthet. De magiske elementene i filmen bryter med realismen som bygges opp, og gir en tiltrengt fantastisk dimensjon som løfter oss ut av normaliteten - ikke helt ulikt metoden Hayao Miyazaki benytter i *Princess Mononoke* (1997).

Modig fungerer overraskende dårlig etter som filmen skrider frem. Den første delen, mens forholdet mellom mor og datter etableres, fungerer godt. Her er det en dynamikk tilstede som gjør oss nysgjerrige på karakterene og deres bevegrunner. Når skiftet i filmen inntreffer, fortsetter historien i et endimensjonalt spor og den innledende spenningen karakterene imellom blir borte. De følelsesmessige koblingene overskygges av filmskapernes tørst etter å tekkes publikum med fart og action. Resultatet er en relativt tanketom avslutning som setter min tålmodighet på prøve og som ødelegger mye av de finstemte følelsene som ble introdusert innledningsvis. Det er dessverre ikke så mye å le av underveis heller. Unntaket er den herlige hekseskikkelsen Merida støter på i skogen og hennes kompanjong raven. De utgjør et mye tiltrengt komisk element om en kun for en stakkert stund før de er ute av historien. De ulike klansmennene er ment som komiske motsatser til Meridas alvor, men er utført uten den kløkten vi har blitt bortskjemt med fra Pixar, og forblir kun enkle skygger uten personlighet.

Uansett hvordan man snur og vender på det, er *Modig* en skuffelse. Energien og påfunnene fra de tidligere filmene er borte, finstemtheten som løftet *WALL?E* er forduftet og den gode historien som har dominert alle Pixars tidligere filmer skyves til side til fordel for hodeløs action. Det som burde blitt en triumf for Pixar står igjennom som en skuffende og litt flau opplevelse.

Utgivelsen:

Modig ser fantastisk ut på blu-ray. Bildet brettes ut i breddeformat og presenteres feilfritt. De dype, grønne skogsnyansene skildres med utsøkt presisjon og de dramatiske landskapene ser fabelaktige ut også på hjemmekinoen. Et bærende element i filmen er det viltre røde håret til Merida og på denne utgivelsen formelig gløder hårmanken i takt med øynene til hovedpersonen. Også lydsiden bærer utgivelsen godt. Det brumler bra når sinnabjørnen Mar'du angriper.

Ekstramaterialet er forholdsvis bra. Pixar fortsetter sin gode trend med å levere kortfilmer tilknyttet langfilmproduksjonene. I forlengelsen av

Modig kommer kortfilmen

Legenden om Mar'du som tar for seg historien bak legenden om den kjempemessige bjørnen. Gjenfortellingen av legenden er animert i et grafisk 3d-uttrykk, mens rammehistorien med den vesle hekse i skogen er utført i digital 3d-animasjon som hovedfilmen. Kortfilmen gir ekstra tyngde til legenden som det refereres til i

Modig, men som enkeltstående kortfilm er dette ganske tynne saker. Da er kortfilmen

Månen (med den mer slående originaltittelen

La Luna) av et helt annet kaliber. En enkel historie om en fisketur av magiske proporsjoner.

Resultatet er noe av det vakreste Pixar har levert på film.

Kommentarsporet er av den tradisjonelle sorten og er befolket av regissørene Mark Andrews og Steve Purcell, samt klipper Nicholas C. Smith og story supervisor Brian Larsen. Det er kanskje ikke en overraskelse av Brenda Chapman ikke er med på kommentarsporet gitt omstendigheten rundt hennes avgang fra filmen, men kommentarsporet hadde definitivt hatt godt av Chapmans vektning av de følelsesmessige sidene av filmen. Slik kommentarsporet fremstår nå er den brautende, sverdsvingende Andrews alt for dominerende. Det er mulig å lytte seg igjennom og få med seg ny informasjon om tilblivelsen av filmen, men virkelig interessant blir det aldri.

Utgivelsen er også spekket med en rekke korte dokumentarer som tar for seg de ulike utfordringene en film som

Modig har utsatt produksjonsstaben for. Med titler som "Bjørner", "Magisk mose" og "Magi" får vi korte, men informative innsikter i flere aspekter ved produksjonen. Under tittelen "Den gamle verden" blir vi med Pixar-staben på deres researchtur til Skottland og ser hvor mye informasjon og arbeid som ligger bak før noe som helst blir animert. Tilsammen utgjør dette materialet 50 minutter bakomfilm som er meget severdig. Det er interessant også å registrere at det er Brenda Chapman som en av de få som kommer inn på det underliggende temaet om mor-datter-forhold i filmen, mens de øvrige regissørene virker mer opptatt av sverdkampene. Jeg tar dette for å være betegnende for interessekonflikten som til slutt førte til at Chapman forlot sitt eget prosjekt.

Samlet sett en meget god utgivelse av en film som Pixar burde håndtert bedre.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 25.11.12

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Trailer Modig:

Ja

[Modig cover;](#)